

HÖGSTA DOMSTOLEN

BESLUT

meddelat i Stockholm den 18 mars 2026

Mål nr
Ö 326-25

PARTER

Klagande

Oskar Berger Holding AB, 559019-8270
Box 2
178 21 Ekerö

Ombud: Advokat T.W.

Motpart

Poler-Grand Grazyna Iwanska
Ul.Stalowa 2
77-300 Wierzchowo-Dworzec
Polen

Ombud: Juristen J.K.

SAKEN

Domsrätt

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Göta hovrätts beslut 2024-12-13 i mål Ö 3971-24

HÖGSTA DOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta domstolen upphäver hovrättens avvisningsbeslut.

Det ankommer på tingsrätten att i samband med målet efter dess återupptagande pröva frågan om rättegångskostnaderna i hovrätten och i Högsta domstolen.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN

Oskar Berger Holding AB har yrkat att Högsta domstolen ska undanröja hovrättens beslut och avslå Poler-Grand Grazyna Iwankas avvisningsyrkande.

Poler-Grand Grazyna Iwanka har motsatt sig att hovrättens beslut ändras.

SKÄL**Bakgrund**

1. Det svenska bolaget Oskar Berger Holding AB (OBH) köpte en byggnadsställning av Poler-Grand Grazyna Iwanska (Poler-Grand) som har hemvist i Polen. Byggnadsställningen fraktades från Polen till Örebro av en fristående transportfirma. Enligt OBH är byggnadsställningen behäftad med fel och bolaget har därför väckt talan mot Poler-Grand vid Örebro tingsrätt.

2. Poler-Grand yrkade att talan skulle avvisas eftersom Örebro tingsrätt inte är behörig. Bolaget ansåg att tvisten i stället ska prövas i Polen där Poler-Grand har säte. Tingsrätten avslog Poler-Grands avvisningsyrkande. Beslutet överklagades till hovrätten som har ändrat tingsrättens beslut och avvisat OBH:s talan.

3. Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd med utgångspunkt i hovrättens bedömning att det inte utifrån parternas avtal är möjligt att fastställa leveransorten.

Den rättsliga regleringen

4. Domstolars behörighet att pröva en tvist när svaranden har hemvist i en annan medlemsstat inom EU regleras genom Bryssel I-förordningen (Europaparlamentets och rådets förordning nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område).

5. Huvudregeln enligt artikel 4 är att domstolen där svaranden har sin hemvist har domsrätt.

6. Enligt artikel 7.1 a) får talan som avser ett avtal även väckas vid domstolen för uppfyllelseorten för den förpliktelse som talan avser. Vid avtal om försäljning av varor avses med uppfyllelseort, enligt artikel 7.1 b) första strecksatsen, den ort i en medlemsstat dit enligt avtalet varorna har eller skulle ha levererats – dvs. leveransorten.

7. Leveransorten bestäms i första hand av vad parterna har kommit överens om genom avtal. Hur leveransorten ska fastställas när det inte framgår av avtalet har prövats av EU-domstolen. Enligt domstolen ska

leveransorten fastställas autonomt. Den nationella domstolen ska alltså inte hänföra sig till den materiella rätt som är tillämplig på avtalet. (Se EU-domstolens domar Car Trim, C-381/08, EU:C:2010:90 p. 49, 50, 53–57 och Electrosteel, C 87/10, EU:C:2011:375 p. 26.)

8. Enligt EU-domstolen är leveransorten den ort där det fysiska överlämnandet äger rum eller skulle ha ägt rum, genom vilket köparen har eller skulle ha fått faktisk rådighet över varorna på den slutliga bestämmelseorten för försäljningen. Avgörande är alltså inte när varorna överlämnas till en transportör för vidarebefordran till köparen. Detta är en ordning som anses bäst överensstämma med Bryssel I-förordningens tillkomst, mål och systematik. (Jfr Car Trim p. 58–62.)

Bedömningen i detta fall

9. Parterna har olika uppfattningar om vilken ort som utgör den slutliga leveransorten för byggnadsställningen och var OBH därmed fått faktisk rådighet över den. Poler-Grand menar att det avgörs av var säljaren lämnar varan till en fristående transportör, vilket skedde i Polen. OBH anser att bolaget fått faktisk rådighet över byggnadsställningen när den levererades i Örebro.

10. Det fysiska överlämnandet av byggnadsställningen till OBH skedde i Örebro. Därmed är Örebro den slutliga leveransorten och således uppfyllelseorten enligt artikel 7.1 i Bryssel I-förordningen. Det gör att Örebro tingsrätt är behörig att pröva tvisten mellan parterna.

11. Hovrättens avvisningsbeslut ska därför upphävas och målet återupptas i tingsrätten. Frågan om rättegångskostnaderna i hovrätten och Högsta domstolen ska prövas i samband med målet efter dess återupptagande.

I avgörandet har deltagit justitieråden Dag Mattsson, Stefan Reimer, Johan Danelius (tillägg), Margareta Brattström (referent) och Katrin Hollunger Wågnert.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Olivia Ekeberg.

SÄRSKILT YTTRANDE

Justitierådet Johan Danelius tillägger för egen del följande.

I enlighet med hur prövningstillståndet har formulerats har målet i Högsta domstolen prövats med utgångspunkt i att det utifrån parternas avtal inte är möjligt att fastställa leveransorten. Med den utgångspunkten följer det, på sätt som närmare har redovisats i skälen, av EU-domstolens praxis att uppfyllelseorten för avtalet ska anses vara Örebro och att Örebro tingsrätt därmed är behörig domstol enligt artikel 7.1 i Bryssel I-förordningen.

Det förtjänar att poängteras att det som föreskrivs i artikel 7.1 b) om vad som avses med uppfyllelseort gäller endast ”såvida inte annat avtalats”. Och när någon sådan avvikande avtalsreglering inte kan konstateras ska uppfyllelseorten enligt första strecksatsen i samma artikel bestämmas till den ort dit varorna ”enligt avtalet” har eller skulle ha levererats.

Det avgörande för behörighetsfrågan är alltså i första hand vad parterna har avtalat i fråga om uppfyllelseort eller leveransort. För att bedöma avtalets innebörd i de hänseendena kan det krävas en ingående analys av avtalsvillkoren och omständigheterna kring avtalets tillkomst. EU-domstolen har uttalat att den nationella domstolen, för att fastställa avtalets innebörd i fråga om leveransort, har att undersöka avtalet med beaktande av ”samtliga relevanta villkor och klausuler i avtalet, däribland i förekommande fall sådana villkor och klausuler som är allmänt erkända och vedertagna av dess användare i internationell handel – såsom Incoterms – om dessa gör det möjligt att klart identifiera denna ort” (se *Electrosteel*, p. 22).

Hur en sådan avtalstolkning närmare ska gå till, exempelvis när det gäller vilken betydelse man i förekommande fall ska tillmäta partsbruk och handelsbruk, är inte helt klart (jfr Björn Sandvik, Incoterms och jurisdiktion vid köp – några noteringar om Bryssel I bis-förordningen, ur Festskrift till Svante O. Johansson, 2025, s. 665 ff.). Ytterligare vägledande avgöranden från EU-domstolen och Högsta domstolen skulle kunna bidra till att klarlägga rättsläget. Såsom processens ram ser ut i Högsta domstolen finns det emellertid inte anledning eller utrymme för att i detta mål närmare gå in på dessa frågor.
